

Aandachtspunten consultatie voorstel WIBON

Den Haag, 14 augustus 2015

Bird & Bird

Mr F.P. Sickinghe

Feyo.sickinghe@twobirds.com

070-3538905

06-46726180

Contents

1. Aanbevelingen.....	3
I. Belangrijkste aandachtspunten.....	6
2. Nederland is Gidsland: Minimale implementatie	6
3. Gedoogplicht	7
4. Leges en Dienstenrichtlijn/dienstenwet	8
II. Overige aandachtspunten	9
5. Minimuminformatie	9
6. Klic-WIN is efficiënt centraal informatiepunt voor minimuminformatie over bestaande infrastructuur.....	10
7. Coördinatie geplande civiele werken en weigerings-gronden	12
8. Medegebruik en weigeringsgronden	14
9. Toegang tot fysieke binnenhuisinfrastructuur.....	18
10. Aard en huidig gebruik infrastructuur	19
11. Overgangstermijn	20
12. Kosten van implementatie.....	21
13. Wion-evaluatie	21

Aandachtspunten consultatie voorstel WIBON

De Groep Graafrechten, KPN en NLkabel (hierna: de aanbieders) danken het Ministerie van Economische Zaken voor de gelegenheid om te kunnen reageren op de consultatie van het ontwerpvoorstel betreffende regels over de informatie-uitwisseling betreffende bovengrondse en ondergrondse infrastructuur van netten ter voorkoming van graafschade en ter bevordering van de aanleg van elektronische communicatienetwerken met hoge snelheid, alsmede wijziging van de Telecommunicatiewet ter bevordering van medegebruik van fysieke infrastructuur en van de gecoördineerde aanleg van civiele werken (Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten) d.d. 1 juli 2015 (**Wibon**). De Wibon strekt tot implementatie van Richtlijn 2014/61/EU van het Europese Parlement en de Raad van 15 mei 2014 inzake maatregelen ter verlaging van de kosten van de aanleg van elektronische communicatienetwerken met hoge snelheid (PbEU 2014, L 155) (richtlijn breedband). Deze zienswijze bevat de aandachtspunten die door partijen gezamenlijk worden gedeeld in kader van de aanleg van kabelinfrastructuur. Deze zienswijze heeft geen betrekking op bovengrondse voorzieningen voor antenne-opstelpunten en omroepzendermarkten.

1. AANBEVELINGEN

- a. Bepaal expliciet in de wet zelf dat artikel 20.5, tweede lid vervalt.
- b. Neem uitgaande van de toepasselijkheid van de Dienstenrichtlijn en de Dienstenwet het nemen van een besluit tot instemming dat ziet op de plaats, het tijdstip en de wijze van uitvoering van het verrichten van graafwerkzaamheden in verband met de aanleg van kabels voor een openbaar elektronisch communicatienetwerk (art 5.4 Tw) op in de Regeling indicatieve vaststelling reikwijdte Dienstenwet.
- c. Neem in de toelichting op dat de verplichting tot uitwisseling van informatie voor netwerkexploitanten uitsluitend ziet op informatie omtrent ondergrondse en bovengrondse voorzieningen die reeds elektronisch beschikbaar is en dat de wet conform de eerste zin van overweging 21 van de richtlijn breedband geen verplichting schept om informatie te digitaliseren.
- d. *Medegebruik* - Klic-Win zal kunnen dienen als centraal informatiepunt voor het uitwisselen van gegevens over bestaande fysieke infrastructuur. Voor ondergrondse voorzieningen dienen de informatie-elementen niet verder te gaan dan de informatie die op basis van Klic-Win dient te worden uitgewisseld conform het IMKL 2015.
- e. Voor bovengrondse voorzieningen wordt aanbevolen om in de toelichting op te nemen dat gebiedsinformatie op één lijn wordt gesteld met de informatie die aan de hand van een graafmelding en het IMKL 2015 moet worden aangeleverd.

- f. *Coördinatie bestaande civiele werken* - De verplichting om te voldoen aan een redelijk verzoek tot coördinatie van civiele werken geldt conform artikel 5 tweede lid van de richtlijn breedband alleen voor een netwerkexploitant die met overheidsgeld gefinancierde civiele werken uitvoert. De verplichting om te voldoen aan een redelijk verzoek tot coördinatie dient tot deze netwerkexploitanten te worden beperkt. Voor overige netwerkexploitanten dient conform artikel 5 eerste lid alleen een recht op onderhandelen te gelden.
- g. Telecomaانبieders hebben geen bijzonder belang bij medegebruik of combi-aanleg met niet-telecomnetbeheerders er is ook geen belang bij het geven of verkrijgen van informatie over hun lopende of geplande civiele werken. Het uitwisselen van informatie over geplande civiele werken waarbij gemeenten als coördinerend orgaan zijn betrokken dient bij gemeenten te worden belegd. Hetzelfde geldt voor provincies, waterschappen, Prorail en Rijkswaterstaat. Het Omgevingsloket vervult reeds een rol bij het geven van informatie over voorwaarden en procedures.
- h. Aanbevolen wordt dat Nederland gebruik maakt van de mogelijkheid van artikel 6 eerste lid derde volzin dat niet alleen nadere regels kunnen worden gesteld omtrent de mogelijkheden tot het weigeren van toegang tot minimuminformatie op geplande civiele werken met het oog op de veiligheid en integriteit van de netwerken, de nationale veiligheid, de volksgezondheid of de openbare veiligheid, maar ook met het oog op vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen.
- i. Neem in artikel 5a.3 tweede lid de vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen expliciet als weigeringsgrond zowel voor het verstrekken van informatie als medegebruik. Voeg aan artikel 5a.9 de weigeringsgronden van artikel 5a.3 toe met aanvulling van vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen als weigeringsgrond.
- j. Aanbevolen wordt om in aanvulling op artikel 4 tweede lid Wibon te bepalen dat de Wob niet van toepassing is en in de MvT wordt opgenomen dat artikel 4 lid 2 Wibon een wet is als bedoeld in artikel 2 Wob (een bestuursorgaan verstrekt bij de uitvoering van zijn taak, *onverminderd het elders in de wet bepaalde, informatie etc...*).
- k. Neem in de toelichting ter verduidelijking op dat artikel 5a.3 tweede lid onderdeel f betrekking heeft op vormen van ontbundelde toegang tot de fysieke infrastructuur en niet op andere vormen van wholesaletoegang zoals wholesale breedbandtoegang en virtuele ontbundeling (Vula).
- l. Verduidelijk in de toelichting dat met artikel 5a.3 tweede lid onderdeel f niet wordt beoogd om een verplichting in het leven te roepen voor telecomaانبieders om een wholesaletoegangsdienst te ontwikkelen.

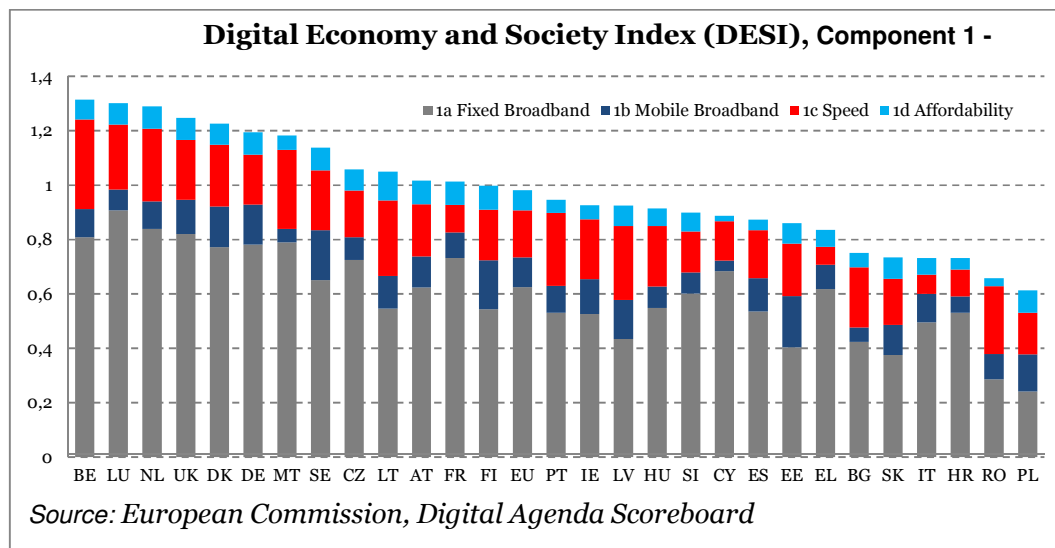
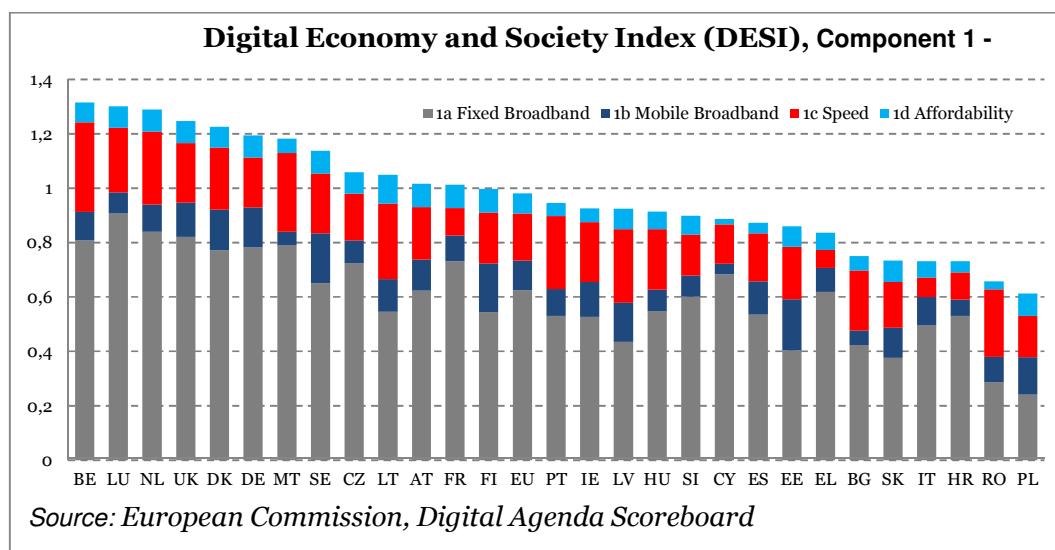
- m. Breng de relevante passages in de toelichting in lijn met artikel 5.2 vijfde lid, en verduidelijk de criteria inzake de technische onmogelijkheid van verdubbeling en economisch inefficiëntie.
- n. Verduidelijk in de toelichting bij artikel 12 onderdeel a sub 2 dat de verplichting om informatie te verschaffen over de 'aard en huidig gebruik' van de fysieke infrastructuur ziet op de functie telecom/energie/water/buisleiding, en niet of de voorzieningen in of uit gebruik zijn.
- o. Voor het geval de richtlijn breedband en de wet een verplichting zouden scheppen om informatie elektronisch in kaart te brengen, is zowel voor informatie over bestaande infrastructuur, medegebruik en lopende en geplande civiele werken een overgangstermijn van ten minste twaalf maanden vereist. Dan dient artikel 41 te worden aangepast.
- p. Aanbevolen wordt om de verhouding van het wetsvoorstel met de voorgenomen wijziging van de Wion naar aanleiding van de Wion-evaluatie in de toelichting te benoemen.

/

I. BELANGRIJKSTE AANDACHTSPUNTEN

2. NEDERLAND IS GIDSLAND: MINIMALE IMPLEMENTATIE

2.1 Nederland is een koploper op het gebied van elektronische communicatienetwerken, beschikbaarheid van connectiviteit en breedband internet. Nederland kent een relatief hoog niveau van infrastructuurconcurrentie ten opzichte van andere lidstaten.

2.2 Belangrijke doelstellingen van de Europese Digitale Agenda zijn in Nederland reeds behaald. Dit neemt evenwel niet weg dat nog belangrijke stappen dienen te worden gezet. De richtlijn is met name bedoeld om bestaande juridische en praktische belemmeringen voor de uitrol van breedbandige netwerken in andere lidstaten weg te nemen. Dit brengt mee dat waar mogelijk dient te worden gekozen voor een minimale

vorm van implementatie van de richtlijn breedband, temeer aangezien voor informatie-uitwisseling voor bestaande fysieke infrastructuur in Nederland reeds voorzieningen bestaan en verder worden uitgebouwd ter implementatie van de Inspire richtlijn (Klic-Win).

- 2.3 Nederland lijkt hiermee een stap verder te zijn dan andere lidstaten. Voor ons land bestaat de uitdaging in het aanpakken van andere issues die de uitrol of exploitatie van netwerken belemmeren of vertragen in de geest van de doelstelling van de richtlijn breedband, zoals de beperkte gedoogplicht en de hoogte van leges voor het afgeven van instemmingsbesluiten voor graafwerkzaamheden in de zin van artikel 5.4 Tw.

3. GEDOOGPLICHT

- 3.1 De toelichting bevat de volgende passage:

Voorgesteld wordt om het negende en tiende lid (na hernoeming) te schrappen. Daarmee vervalt ook de overgangsregeling van artikel 20.5, tweede lid.

- 3.2 De aanbieders zijn verheugd met de voorgenomen verruiming van de gedoogplicht van artikel 5.2 Tw waarbij het huidige achtste en negende lid (voor vernummering) komen te vervallen. De aanbieders kunnen zich vinden in de opvatting van het ministerie dat het huidige regime van artikel 5.2 achtste en negende lid en de regeling van artikel 20:5 lid 2 Tw niet stroken met de doelstellingen van de richtlijn breedband. Met de richtlijn wordt een bijdrage geleverd aan het verwezenlijken van een van de doelstellingen uit de Digitale Agenda, namelijk dat alle Europeanen in 2020 toegang hebben tot sneller internet (30 Mbps of meer). De richtlijn gaat er terecht van uit dat kostenefficiëntie voordelen kunnen worden behaald door gebruik te maken van infrastructuur die eerder is opgericht of aangelegd.¹ Dergelijke kostenbesparingen kunnen ook worden gerealiseerd met kabels die zijn aangelegd voor toekomstig gebruik en die nog niet worden gebruikt, aldus de concepttekst van de toelichting. Voor de aanbieders is dit zonder meer de belangrijkste positieve consequentie van de richtlijn en het voorstel van wet. De huidige verplichting tot verwijdering van ongebruikte kabels is voor de markt een vorm van kapitaalvernietiging die terecht wordt opgeheven.
- 3.3 Een belangrijk aandachtspunt is dat weliswaar in de toelichting wordt genoemd dat de overgangsregeling van artikel 20.5, tweede lid vervalt, maar dat dit in het wetsvoorstel zelf niet is opgenomen. In de huidige wet wordt een expliciet onderscheid gemaakt enerzijds tussen kabels die gedurende een aaneengesloten periode van tien jaar geen onderdeel uitmaken van een openbaar elektronisch communicatienetwerk (artikel 5.2 achtste lid) en anderzijds fysieke geleidingsdraden, ondergrondse ondersteuningswerken of beschermingswerken die vóór 1 februari

---

¹ Pagina 33 van de toelichting

(niet: januari) 2007 zijn aangelegd. Bij niet ingebruikname geldt hiervoor een gedoogplicht tot 1 januari 2018 op basis van het overgangsregime van artikel 20.5, tweede lid Tw. Er is dus geen rechtstreeks juridisch verband tussen beide artikelen. Met andere woorden, het overgangsregime van artikel 20.5, tweede lid vervalt uitsluitend indien dat expliciet in de wet zelf wordt bepaald. Een daartoe strekkende zinsnede in de toelichting is onvoldoende.

Aanbevolen wordt om expliciet in de wet zelf te bepalen dat artikel 20.5, tweede lid vervalt.

4. LEGES EN DIENSTENRICHTLIJN/DIENSTENWET

- 4.1 Gelet op de doelstellingen van de richtlijn breedband ligt het voor de hand dat bij de implementatie van artikel 7 voor de hoogte van de tarieven voor het verkrijgen van vergunningen voor de aanleg van civiele werken aansluiting wordt gezocht bij de Dienstenrichtlijn en de Dienstenwet. In de toelichting wordt gesteld dat de Dienstenwet van toepassing is op de benodigde vergunningen voor het aanleggen van breedbandnetwerken.² Het Ministerie is ermee bekend dat de aanbieders voorstander zijn van toepasselijkheid van de Dienstenrichtlijn en het uit artikel 13 tweede lid voortvloeiende uitgangspunt dat kosten voor vergunningsprocedures en vergunningsformaliteiten geen ontmoedigend effect mogen hebben en de dienstverrichting niet onnodig mogen bemoeilijken of vertragen. Zij dienen gemakkelijk toegankelijk te zijn en eventuele kosten voor de aanvragers in verband met hun aanvraag dienen redelijk en evenredig te zijn met de kosten van de vergunningsprocedures in kwestie. Deze mogen de kosten van de procedures niet overschrijden (verbod op kruissubsidiëring).
- 4.2 De aanbieders wijzen erop dat de Hoge Raad in de zaak NEM/Amersfoort prejudiciële vragen heeft gesteld omtrent de toepasselijkheid van de Dienstenrichtlijn op een besluit tot instemming dat ziet op de plaats, het tijdstip en de wijze van uitvoering van het verrichten van graafwerkzaamheden in verband met de aanleg van kabels voor een openbaar elektronisch communicatienetwerk (instemmingsbesluit in de zin van artikel 5.4 Tw), alsmede de toepasselijkheid van artikel 13 tweede lid van de Dienstenrichtlijn.³
- 4.3 Artikel 2 lid 2 van de Dienstenwet biedt de grondslag voor de Regeling indicatieve vaststelling reikwijdte Dienstenwet.⁴ Op alle eisen en vergunningstelsels opgenomen in de bijlage van de Regeling is de Dienstenwet van toepassing. De Regeling valt onder verantwoordelijkheid van de Minister van Economische Zaken. De Minister

² Pagina 19 van de toelichting

³ ECLI:NL:HR:2015:1467 d.d. 5 juni 2015

⁴ Regeling van de Minister van Economische Zaken van 10 februari 2010, nr. WJZ/9216044, houdende vaststelling van de eisen en vergunningstelsels die in ieder geval onder de reikwijdte van de Dienstenwet vallen (Regeling indicatieve vaststelling reikwijdte Dienstenwet)

kan in het kader van de implementatie van de richtlijn tevens voorzien in aanpassing van de Regeling.

Aanbevolen wordt om uitgaande van de toepasselijkheid van de Dienstenrichtlijn en de Dienstenwet het nemen van besluit tot instemming dat ziet op de plaats, het tijdstip en de wijze van uitvoering van het verrichten van graafwerkzaamheden in verband met de aanleg van kabels voor een openbaar elektronisch communicatienetwerk (instemmingsbesluit in de zin van artikel 5.4 Tw) in de Regeling indicatieve vaststelling reikwijdte Dienstenwet op te nemen.

II. OVERIGE AANDACHTSPUNTEN

5. MINIMUMINFORMATIE

5.1 Overwegingen 20 en 21 van de richtlijn breedband luiden als volgt:

(...)

Het centraal informatiepunt dient op elektronische wijze toegang mogelijk te maken tot reeds in elektronische vorm beschikbare minimuminformatie, onder voorbehoud van beperkingen met het oog op het waarborgen van de beveiliging en integriteit van het netwerk, met name van kritieke infrastructuur, of het vrijwaren van legitieme handels- en bedrijfsgeheimen.

(...)

Wanneer de voor de publieke sector beschikbare informatie ontoereikend is om voldoende inzicht te krijgen in de bestaande fysieke infrastructuur in een specifiek gebied of van een bepaald type, dienen netwerkexploitanten deze informatie ter beschikking te stellen van ondernemingen die openbare elektronische communicatienetwerken aanbieden of waaraan vergunning is verleend om openbare communicatienetwerken aan te bieden.

5.2 Overwegingen 20 en 21 van de richtlijn breedband lijken in onderling verband bezien in te houden dat overheidsinstanties alleen reeds in elektronische vorm beschikbare minimuminformatie ter beschikking hoeven te stellen, terwijl netwerkexploitanten ook minimuminformatie beschikbaar dienen te maken als die niet reeds in elektronische vorm voorhanden is. Dit betekent dat sprake is van een ongelijk speelveld voor overheidsinstanties die tevens netwerkexploitant zijn (gemeenten als netbeheerder van energie/riool/lichtvoorzieningen) ten opzichte van andere netwerkexploitanten. In de praktijk zal het gaan over informatie over huisaansluitingen die nog niet door alle netbeheerders elektronisch in kaart is gebracht alsmede bovengrondse voorzieningen.

Aanbevolen wordt om in de toelichting expliciet op te nemen dat de verplichting tot uitwisseling van informatie voor netwerkexploitanten uitsluitend ziet op informatie omtrent ondergrondse en bovengrondse voorzieningen die reeds elektronisch beschikbaar is, en dat de wet conform de eerste zin van overweging 21 van de richtlijn breedband geen verplichting schept om informatie te digitaliseren.

6. KLIC-WIN IS EFFICIENT CENTRAAL INFORMATIEPUNT VOOR MINIMUMINFORMATIE OVER BESTAANDE INFRASTRUCTUUR

- 6.1 Volgens artikel 4 van de richtlijn dienen Lidstaten ervoor te zorgen dat een onderneming die openbare communicatienetwerken aanbiedt of waaraan een vergunning voor het aanbieden van openbare communicatienetwerken is verleend, op verzoek recht op toegang heeft tot de volgende minimuminformatie met betrekking tot de bestaande fysieke infrastructuur van andere netwerkexploitanten: (i) locatie en route, (ii) aard en huidig gebruik van de infrastructuur en (iii) een contactpunt.
- 6.2 Dit artikel schept een additionele verplichting voor telecomaanbieders om informatie beschikbaar te stellen over bovengrondse voorzieningen naast de verplichtingen op grond van de Wion. Voor telecomaanbieders betekent dit dat ook informatie over masten, kabelgoten, inspectieputten, mangaten, straatkasten, gebouwen of ingangen in gebouwen, antenne-installaties, torens en palen beschikbaar zal moeten worden gesteld. Voor ondergrondse voorzieningen is een en ander reeds geregeld door middel van de Wion-graafmelding. De minimuminformatie voor bovengrondse voorzieningen als bedoeld in artikel 4 lid 1 van de richtlijn dient op één lijn gesteld te worden met de informatie die aan de hand van een graafmelding en het IMKL 2015 moet worden aangeleverd.
- 6.3 Strikt genomen bevat artikel 4 tweede lid van de richtlijn breedband uitsluitend voor overheidsinstanties de mogelijkheid om een verplichting in het leven te roepen informatie ter beschikking te stellen via het centraal informatiepunt. Aangezien Wion-informatie reeds via Klic wordt uitgewisseld ligt het voor de hand dat ook informatie over bovengrondse voorzieningen door netwerkexploitanten via Klic beschikbaar wordt gemaakt, ook al verplicht de richtlijn breedband daartoe niet.
- 6.4 De telecomaanbieders ondersteunen de gedachte dat het Kadaster en Klic-Win daarin een rol kunnen spelen als centraal informatiepunt, maar dit dient voor ondergrondse voorzieningen niet verder te gaan dan gegevens die reeds thans op grond van de Wion worden verstrekt. Het Kadaster heeft eerder terecht opgemerkt dat het IMKL2015 reeds voorziet in de elementen die in het kader van de richtlijn benodigd

zijn.⁵ Om deze reden is er geen aanleiding voor het Kadaster om meer dan een minimale dienstvariant op te zetten.⁶

- 6.5 *Medegebruik* - In Nederland bestaat nauwelijks behoefte aan een nadere wettelijke regeling voor informatie-uitwisseling ten behoeve van medegebruik van bestaande infrastructuur. Van de huidige medegebruikregeling van artikel 5.12 Tw voor telecomaانبieders onderling wordt in de praktijk regelmatig gebruik gemaakt zonder dat daarbij civiele of administratieve geschilbeslechting nodig is. Aanbieders maken doorgaans vrijwillige afspraken, waarbij zij in voorkomende gevallen gebruik maken van elkaars ongebruikte voorzieningen. Binnen de telecomsector bestaat geen behoefte om voor de verdere uitrol van netwerken - anders dan op incidentele en bilaterale basis - gebruik te maken van netwerken van andere netwerkexploitanten als bedoeld in de richtlijn breedband. Het uitbreiden van het bestaande centrale informatie-uitwisselingssysteem bij Klic ten behoeve van het bevorderen van medegebruik heeft in de praktijk dan ook geen toegevoegde waarde.
- 6.6 *Coördinatie bestaande civiele werken* – In de praktijk vindt coördinatie plaats op basis van afspraken tussen netbeheerders onderling (combi-aanleg), waarbij per situatie wordt bekeken of gezamenlijke werkzaamheden kostenefficiënties opleveren. Op basis van opgedane ervaringen in de afgelopen jaren geldt dat combi-aanlegwerkzaamheden tussen telecomaانبieders en andere netbeheerder vaak juist leiden tot vertragingen en hogere kosten, met uitzondering van de aanleg in nieuwbouwgebieden.⁷ Een belangrijke reden daarvoor is dat telecomaانبieders en andere netbeheerders een ander werktempo hebben waardoor telecomaانبieders minder snel kunnen werken en met werkonderbrekingen te maken krijgen. Los daarvan wordt steeds per situatie bekeken wat de mogelijkheden tot coördinatie zijn. Terecht wordt in de toelichting opgemerkt dat telecomaانبieders weinig meerwaarde kunnen behalen met het verzoek om coördinatie van civiele werken.⁸
- 6.7 Volgens artikel 4 lid 1 van de richtlijn dienen lidstaten te verzekeren dat telecombedrijven het recht hebben om bij de individuele overige netbeheerders informatie op te vragen over fysieke infrastructuur. Lidstaten kunnen eisen (art. 4 lid 2) dat die informatie beschikbaar wordt gesteld via een centraal informatiepunt. Van belang is hierbij te constateren dat het aanwijzen van een centraal informatiepunt voor fysieke infrastructuur geen verplichting is en dat een informatiepunt iets wezenlijk anders is als de oprichting van een informatiesysteem waarin het wetsvoorstel beoogt te voorzien.

---

⁵ § 4.4. notitie van het Kadaster d.d. 6 juni 2015, bij het Ministerie bekend

⁶ Overigens wordt in het wetsvoorstel in de toelichting geen aandacht besteed aan de huidige systemen voor registratie van bovengrondse voorzieningen zoals het Antenneregister. Dit punt blijft in deze zienswijze buiten beschouwing.

⁷ Ook bij opruiming van kabels en leidingen ligt dit mogelijk anders aangezien verwijdering dan in één graafgang kan plaatsvinden. Maar ook hiervoor geldt dat voor de informatie-uitwisseling geen andere overheidsinstantie dan de betrokken beheerder van de openbare ruimte nodig.

⁸ P. 32 van de toelichting

Medegebruik - Klic-Win zal kunnen dienen als centraal informatiepunt voor het uitwisselen van gegevens over bestaande fysieke infrastructuur. Voor ondergrondse voorzieningen dienen de informatie-elementen niet verder te gaan dan de informatie die op basis van Klic-Win dient te worden uitgewisseld conform het IMKL 2015.

Voor bovengrondse voorzieningen wordt aanbevolen om in de toelichting op te nemen dat gebiedsinformatie op één lijn wordt gesteld met de informatie die aan de hand van een graafmelding en het IMKL 2015 moet worden aangeleverd.

Coördinatie bestaande civiele werken - De verplichting om te voldoen aan een redelijk verzoek tot coördinatie van civiele werken geldt conform artikel 5 tweede lid van de richtlijn breedband alleen voor een netwerkexploitant die met overheidsgeld gefinancierde civiele werken uitvoert. De verplichting om te voldoen aan een redelijk verzoek tot coördinatie dient tot deze netwerkexploitanten te worden beperkt. Voor overige netwerkexploitanten dient conform artikel 5 eerste lid alleen een onderhandelingsplicht te gelden.

7. COÖRDINATIE GEPLANDE CIVIELE WERKEN EN WEIGERINGS-GRONDEN

7.1 In artikel 6 eerste lid onder c wordt voorgesteld om de Dienst (lees: Kadaster) te belasten met de registratie van beheerpolygonen voor informatie-uitwisseling over geplande civiele werken van netwerkexploitanten. Deze bepaling dient in onderling verband te worden gelezen met artikel 5 (coördinatie van civiele werken). Aangezien telecomaانبieders geen bijzonder belang hebben bij medegebruik of combi-aanleg met niet-telecomnetbeheerders is er ook geen belang bij het geven of verkrijgen van informatie over hun geplande civiele werken.

7.2 De telecomaانبieders zijn er geen voorstander van dat het Kadaster conform artikel 6 eerste lid onder c wordt belast met de registratie van beheerpolygonen voor informatie-uitwisseling over lopende en geplande civiele werken van netwerkexploitanten om de volgende redenen:

- Het uitwisselen van informatie op landelijk niveau heeft geen toegevoegde waarde aangezien combi-aanleg door telecomnetbeheerders en niet-telecomnetbeheerders onder meer als gevolg van andere diepteligging en snelle uitrol zelden leidt tot operationele of financiële voordelen. De coördinatie van lopende en geplande civiele werken is bij uitstek een lokale aangelegenheid die thans door een aantal gemeenten ter hand wordt genomen. De bestaande stadscoördinatieinstellingen bieden hiervoor een goede basis. Gemeenten vullen doorgaans de coördinatie van geplande civiele werken zelf in, rekening houdend met plaatselijke omstandigheden. Dit geldt ook voor provincies, waterschappen, Prorail en Rijkswaterstaat.
- Het uitwisselen van informatie op landelijk niveau heeft geen toegevoegde waarde aangezien combi-aanleg door telecomnetbeheerders en niet-telecomnetbeheerders zelden leidt tot operationele of financiële voordelen.

Daarmee loopt het Kadaster het risico dat een voorziening wordt ingericht waarvan de kosten niet kunnen worden terugverdiend.

- 7.3 De aanbieders stellen vast dat artikel 6 eerste lid derde volzin van de richtlijn breedband in het wetsvoorstel niet volledig is geïmplementeerd. Volgens deze bepaling kunnen lidstaten toestaan dat de toegang tot minimuminformatie wordt beperkt, evenwel uitsluitend indien dit noodzakelijk wordt geacht met het oog op de veiligheid en integriteit van de netwerken, de nationale veiligheid, de volksgezondheid of de openbare veiligheid, de vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen. Artikel 4 eerste lid laatste volzin bevat eenzelfde bepaling voor transparantie van bestaande fysieke infrastructuur. Van deze mogelijkheid wordt in de WIBON slechts beperkt gebruik gemaakt. In de toelichting in de implementatietabel bij artikel 28 is bepaald:⁹

Er wordt gebruik gemaakt van deze mogelijkheid door een grondslag voor het stellen van nadere regels op te nemen op basis waarvan uitzonderingen t.b.v. veiligheid mogelijk zijn. Er wordt aangesloten bij de veiligheidsgebieden die in Besluit Wion zijn vastgesteld. Andere gronden zoals volksgezondheid en openbare veiligheid kunnen bij de informatie waar het om gaat (zie art.4, eerste lid, onder a-b, richtlijn breedband) niet spelen.

- 7.4 Onjuist is dat andere gronden zoals volksgezondheid en openbare veiligheid geen rol kunnen spelen. Vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen worden zowel in artikel 6 eerste lid derde volzin als artikel 4 eerste lid laatste volzin expliciet genoemd. De aanbieders achten het van groot belang dat Nederland van deze mogelijkheid gebruik maakt.
- Voor telecomaanbieders betreft de planning van civiele werken informatie omtrent de verdere uitrol van hun netwerken die bij uitstek strategisch gevoelig is. Dit geldt met name voor aansluitnetwerken. Aangezien combi-aanleg doorgaans alleen kostenvoordelen oplevert tussen telecomaanbieders onderling, gaat het om informatie-uitwisseling tussen concurrenten. De richtlijn breedband beoogt door coördinatie uitrol van netwerken te stimuleren die anders minder snel tot stand zou komen. Met de richtlijn breedband wordt niet beoogd om invloed uit te oefenen op de concurrentieverhoudingen en de mate van marktwerking tussen infrastructuren. Daarop zijn andere regels van toepassing.
  - Als een telecomaanbieder eenmaal heeft besloten om tot verdere uitrol over te gaan, is daarmee de doelstelling van de richtlijn breedband bereikt. Verplichte coördinatie van geplande civiele werken heeft dan geen toegevoegde waarde meer. Met andere woorden, verplichte coördinatie is in de Nederlandse situatie geen stimulans om tot uitrol over te gaan.

---

⁹ Pagina 69 van de toelichting

- Niet valt in te zien dat in het verband voor transparantie van bestaande infrastructuur (artikel 4 richtlijn breedband) en transparantie betreffende geplande civiele werken (artikel 6 richtlijn breedband) verschillende regimes zouden moeten gelden op grond waarvan het verstrekken van informatie kan worden geweigerd.

7.5 De aanbieders achten het wenselijk dat conform artikel 6 eerste lid derde volzin van de richtlijn breedband mogelijk wordt gemaakt dat het verstrekken van informatie ten behoeve van coördinatie van geplande civiele werken kan worden geweigerd met het oog op vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen.

Telecomaanbieders hebben geen bijzonder belang bij medegebruik of combi-aanleg met niet-telecomnetbeheerders, er is ook geen belang bij het geven of verkrijgen van informatie over hun lopende of geplande civiele werken. Het uitwisselen van informatie over geplande civiele werken waarbij gemeenten als coördinerend orgaan zijn betrokken dient bij gemeenten te worden belegd. Hetzelfde geldt voor provincies, waterschappen, Prorail en Rijkswaterstaat. Het Omgevingsloket vervult reeds een rol bij het geven van informatie over voorwaarden en procedures.¹⁰

Aanbevolen wordt dat Nederland gebruik maakt van de mogelijkheid van artikel 6 eerste lid derde volzin dat niet alleen nadere regels kunnen worden gesteld omtrent de mogelijkheden tot het weigeren van toegang tot minimuminformatie op geplande civiele werken met het oog op de veiligheid en integriteit van de netwerken, de nationale veiligheid, de volksgezondheid of de openbare veiligheid, maar ook met het oog op vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen.

8. MEDEGEBRUIK EN WEIGERINGSGRONDEN

8.1 *Bedrijfsvertrouwelijkheid* - In artikel 5a.3 tweede lid van het wetsvoorstel wordt voorgesteld dat een redelijk verzoek tot medegebruik kan worden geweigerd op objectieve transparantie en evenredige gronden, waaronder in ieder geval kan worden verstaan de in sub a t/m f genoemde gronden. Artikel 4 eerste lid laatste volzin biedt lidstaten de mogelijkheid om toegang tot minimuminformatie te beperken met oog op vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen.

8.2 Conform artikel 5a.9 dient de netwerkexploitant de aanvrager mogelijkheid te geven de voorzieningen ter plaatse te bezichtigen. Opvallend is dat in artikel 5a.9 de weigeringsgronden als opgenomen in artikel 5a.3 tweede lid ontbreken. Niet valt in te

---

¹⁰ Paragraaf 2.7 van de toelichting. In de implementatietabel wordt overigens abusievelijk bij artikel 7 eerste en tweede lid verwezen naar het Omgevingsloket waar de Dienst (lees: Kadaster) wordt bedoeld. In het wetsvoorstel zelf ontbreekt een bepaling waarbij voor het verkrijgen van informatie over vergunningen wordt verwezen naar artikel 7.6 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het digitale informatiepunt “het Omgevingsloket”.

zien dat enerzijds een verzoek om medegebruik kan worden geweigerd maar dat anderzijds wel een inspectie ter plaatse zou moeten worden toegestaan. Een inspectie ter plaatse zal weinig zin hebben als medegebruik kan worden geweigerd. Bovendien zou een inspectie van ondergrondse voorzieningen leiden tot graafwerkzaamheden, bijvoorbeeld om na te gaan of zich voorzieningen in de grond bevinden die zich lenen voor medegebruik. Dat lijkt geen realistische gang van zaken in de praktijk.

- 8.3 Als medegebruik kan worden geweigerd dient dat ook te gelden voor het verstrekken van minimuminformatie conform artikel 4 eerste lid laatste zin van de richtlijn breedband. Deze zin lijkt in niet in het wetsvoorstel te zijn geïmplementeerd. De aanbieders stellen het op prijs dat Nederland gebruik maakt van de mogelijkheid dat het verstrekken van informatie, toegang en inspectie ter plaatse kunnen worden geweigerd in het kader van vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen als bedoeld in artikel 4 lid 1 laatste zin van de richtlijn breedband.

Aanbevolen wordt dat (i) in artikel 5a.3 tweede lid de vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen expliciet als weigeringsgrond zowel voor het verstrekken van informatie als medegebruik worden opgenomen, en (ii) aan artikel 5a.9 de weigeringsgronden van artikel 5a.3 worden toegevoegd met aanvulling van vertrouwelijkheid en de bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen als weigeringsgrond.

- 8.4 *Verhouding met de Wob* - Artikel 4 Wibon luidt als volgt:

1. *Er is een elektronisch informatiesysteem waarmee informatie tussen beheerders, netwerkexploitanten, opdrachtgevers, grondroerders en bestuursorganen wordt uitgewisseld, voor zover dat nodig is ter:*
  - a. *preventie van graafschade;*
  - b. *bevordering van medegebruik*
  - c. *bevordering van coördineren.*
2. *De informatie, bedoeld in het eerste lid, wordt door de Dienst en door de gebruikers van het elektronisch informatiesysteem vertrouwelijk behandeld en uitsluitend aan derden verstrekt voor zover dat noodzakelijk is voor het bereiken van de in het eerste lid, genoemde doelen.*

Een belangrijke vraag is of de informatie die door het Kadaster in het kader van deze wet wordt verstrekt onder de Wob valt.

- 8.5 De Wob bevat geen uitzondering voor het verstrekken van informatie aan derden waarvoor doelbinding geldt. In Klic-Win wordt dit opgelost door autorisatie, authenticatie en accounting (AAA) van gebruikers. De Kadasterwet bevat geen bepalingen die beperkingen op het verstrekken van informatie mogelijk maken. Onduidelijk is of het verstrekken van informatie aan derden kan worden geweigerd als deze niet kan aantonen dat de informatie nodig is voor preventie van graafschade, bevordering medegebruik of coördinatie op basis van de Wibon als lex specialis.
- 8.6 Voor het antwoord kan aansluiting worden gevonden bij de wetsgeschiedenis van de Wion. Artikel 4 Wibon is een nadere uitwerking van artikel 4 Wion. Naast het uitwisselen van informatie ten behoeve van graafwerkzaamheden zijn in artikel 4

Wibon twee doelen toegevoegd (bevorderen medegebruik en coördinatie van civiele werken). Artikel 22 Wibon is een voortzetting van artikel 18 Wion met aangepaste verwijzingen. In de toelichting bij de tweede nota van wijziging bij de Wion wordt het volgende gesteld:¹¹

Ingevolge artikel 18 wordt de via de Dienst uitgewisselde informatie zelf niet bewaard. De gegevens, bedoeld in artikel 10, onderdelen a, b en c, worden niet bewaard, omdat uitdrukkelijk geen centrale gegevensbank bij de Dienst wordt beoogd. De via het informatiesysteem uitgewisselde inhoudelijke informatie is alleen bestemd voor partijen die toegang hebben tot het informatiesysteem. Hiermee wordt beoogd het gebruik van het systeem te beperken tot informatie-uitwisseling tussen beheerders enerzijds en opdrachtgevers, grondroerders en bestuursorganen anderzijds, waarbij de Dienst als intermediair functioneert. De gegevens, bedoeld in artikel 10, onderdelen a, b en c, hebben geen directe functionele relatie met de uitvoerende taak van de Dienst en spelen ook geen rol bij de zogenoemde verantwoording naar de gemeenschap toe van het handelen van de Dienst. Daarom is het bewaren van deze uitgewisselde gegevens niet noodzakelijk. Nu de gegevens, bedoeld in artikel 10, onderdelen a, b en c, niet worden bewaard, blijven deze buiten het regime van de Wob en komen zij niet voor openbaarmaking in aanmerking.

- 8.7 Hieruit kan worden afgeleid dat artikel 4 Wion geen basis vormt voor het verstrekken van uitgewisselde informatie op grond van de Wob aan andere partijen dan beheerders, netwerkexploitanten, opdrachtgevers, grondroerders en bestuursorganen. Ook voor de Wibon geldt dat het gaat om inhoudelijke gegevens die door de Dienst niet zelf worden bewaard. Het verdient aanbeveling om in de wet expliciet te bepalen dat de Wob niet van toepassing is. Volgens de memorie van toelichting bij de Wob is met de zinsnede "onverminderd het elders bij de wet bepaalde" aangegeven dat de Wob als algemene openbaarmakingsregeling wijkt voor bijzondere openbaarmakingsregelingen in wetten in formele zin.¹² Ook volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling¹³ wijkt de Wob als algemene openbaarmakingsregeling voor bijzondere openbaarmakingsregelingen met een uitputtend karakter, neergelegd in wetten in formele zin. Een dergelijke regeling is uitputtend, indien zij ertoe strekt te voorkomen dat door (afzonderlijke) toepassing van de Wob afbreuk zou worden gedaan aan de goede werking van de materiële bepalingen in de bijzondere wet, aldus de Afdeling.¹⁴
- 8.8 Uit de toelichting bij artikel 18 Wion kan worden afgeleid dat is bedoeld om het algemene openbaarmakingsregime van de Wob niet van toepassing te laten zijn, maar dit is niet in een wet in formele zin vastgelegd. Hier lijkt sprake te zijn van een omissie. Om onduidelijkheid hierover te voorkomen is het nuttig dat in de wet zelf wordt bepaald dat het algemene openbaarmakingsregime van de Wob op artikel 4 Wibon niet van toepassing is.

---

¹¹ Kamerstukken 30 475, nr.12

¹² Kamerstukken 19 859, nr. 3, p. 23

¹³ Zie uitspraken van de Afdeling van 3 maart 1998 in zaak no. HO1.97.0393/Q01 (AB 1998, 435) en van 10 augustus 2000 in zaak no. 199900744/1 (NJB 2000, p. 1880 nr. 37)

¹⁴ ABRvS 17 september 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AK4040, AB 2003/439

Aanbevolen wordt om in aanvulling op artikel 4 tweede lid Wibon te bepalen dat de Wob niet van toepassing is en in de MvT op te nemen dat artikel 4 lid 2 Wibon een wet is als bedoeld in artikel 2 Wob (een bestuursorgaan verstrekt bij de uitvoering van zijn taak, *onverminderd het elders in de wet bepaalde*, informatie etc...).

- 8.9 *Wholesaletoegang* - In artikel 5a.3 tweede lid onderdeel f is bepaald dat medegebruik kan worden geweigerd in het geval 'dat de netwerkexploitant levensvatbare alternatieve middelen aanbiedt in de vorm van het verlenen van wholesale-toegang tot zijn fysieke infrastructuur onder billijke en redelijke voorwaarden, en die fysieke infrastructuur geschikt is voor het aanbieden van elektronische communicatienetwerken met hoge snelheid'. Terecht wordt overwogen dat uit artikel 1, vierde lid, van de richtlijn en de overwegingen 12 en 17 blijkt dat de bepalingen in de richtlijn breedband geen afbreuk doen aan het juridisch kader dat in de telecomrichtlijnen is neergelegd, zoals het regime omtrent toegang en aanmerkelijke marktmacht (zie hoofdstukken 6 en 6a van de Tw) noch aan verplichtingen die door de nationale toezichthouder opgelegd zijn op grond van dat kader.
- 8.10 Dit roept desalniettemin de vraag op wat de reikwijdte is van artikel 5a.3 tweede lid onderdeel f, en welk niveau van wholesaletoegang wordt bedoeld. Onderdeel f spreekt van 'alternatieve middelen (...) in de vorm van het verlenen van wholesaletoegang tot zijn fysieke infrastructuur', terwijl in artikel 3 derde lid sub f van de richtlijn breedband wordt besproken van 'levensvatbare alternatieve middelen voor het verlenen van wholesaletoegang tot fysieke infrastructuur'. In de toelichting wordt verwezen naar de Nederlandse tekst van overweging 17 van de richtlijn breedband:

Wanneer de netwerkexploitant al wholesaletoegang verleent tot fysieke netwerkinfrastructuur die voldoet aan de behoeften van de om toegang verzoekende partij, kan toegang tot de onderliggende fysieke infrastructuur negatieve economische gevolgen hebben voor dit bedrijfsmodel en de investeringsprikkels en wellicht leiden tot inefficiënte dubbele netwerkelementen”.

De Engelse tekst luidt als volgt:

Moreover, when the network operator already provides wholesale physical network infrastructure access that would meet the needs of the access seeker, access to the underlying physical infrastructure may have an adverse economic impact on its business model and incentives to invest while possibly entailing an inefficient duplication of network elements.

- 8.11 Uit de Engelse tekst kan worden afgeleid dat ontbundelde toegang wordt bedoeld, en geen toegang op hogere netvlakken zoals wholesale breedbandtoegang of virtuele toegang. Dit sluit ook aan bij de definitie van fysieke infrastructuur in artikel 2 tweede lid van de richtlijn breedband en artikel 5a.1 sub b van het wetsvoorstel.¹⁵ Het gaat immers om elk element van een netwerk dat bedoeld is om er andere

¹⁵ In de definitie van medegebruik in artikel 1 eerste lid onder k wordt overigens verwezen naar medegebruik van fysieke infrastructuur als bedoeld in artikel 5a.2, eerste en vierde lid. Voor de leesbaarheid is het beter om als volgt een komma te plaatsen: medegebruik van fysieke infrastructuur, als bedoeld in artikel etc.....

elementen van een netwerk in onder te brengen zonder dat het zelf een actief element van het netwerk wordt. Terecht is er in het wetsvoorstel gekozen voor de formulering 'alternatieve middelen (...) in de vorm van het verlenen van wholesaletoeegang tot zijn fysieke infrastructuur', maar desalniettemin verdient het aanbeveling om in de toelichting iedere twijfel over het bedoelde niveau van wholesaletoeegang uit te sluiten.

Aanbevolen wordt om in de toelichting ter verduidelijking op te nemen dat artikel 5a.3 tweede lid onderdeel f betrekking heeft op vormen van ontbundelde toegang tot de fysieke infrastructuur en niet op andere vormen van wholesaletoeegang zoals virtuele ontbundeling (Vula) en wholesale breedbandtoegang.

- 8.12 In artikel 3 derde lid sub f van de richtlijn breedband wordt verder gesproken over 'de vraag of de netwerkexploitant beschikt over levensvatbare alternatieve middelen'. In artikel 5a.3 tweede lid onderdeel f is bepaald dat medegebruik kan worden geweigerd in het geval 'dat de netwerkexploitant levensvatbare alternatieve middelen aanbiedt'. De tekst van de richtlijn breedband laat ruimte voor de interpretatie dat de netwerkexploitant die alternatieve middelen voor fysieke toegang ook daadwerkelijk moet aanbieden.

Aanbevolen wordt dat in de toelichting ter verduidelijking wordt opgenomen dat met artikel 5a.3 tweede lid onderdeel f niet wordt beoogd om een verplichting in het leven te roepen voor telecomaandieners om een wholesaletoegegangsdienst te ontwikkelen.

9. TOEGANG TOT FYSIEKE BINNENHUISINFRASTRUCTUUR

- 9.1 Artikel 5.2 vijfde lid luidt als volgt:

De rechthebbende op een toegangspunt of fysieke binnenhuisinfrastructuur is verplicht te gedogen dat daarvan gebruik wordt gemaakt ten dienst van de aanleg van een elektronisch communicatienetwerk met hoge snelheid als bedoeld in artikel 5a.1 wanneer verdubbeling technisch onmogelijk of economisch inefficiënt is.

De toelichting bevat de volgende passage:

De beperking dat het recht op toegang tot fysieke binnenhuisinfrastructuur alleen geldt wanneer verdubbeling van dergelijke infrastructuur technisch onmogelijk of economisch inefficiënt is niet opgenomen in artikel 5.2, (nieuw) vijfde lid, Telecommunicatiewet. Gelet op de kosten van aanleg van nieuwe binnenhuisinfrastructuur en toegangspunten, de overlast die dergelijke aanleg meebrengt voor de rechthebbende op een gebouw (en voor bewoners daarvan), is het niet redelijk om een dergelijke beperking te stellen. Het is in het licht hiervan voorts onnodig belemmerend dat een aanbieder van een breedbandnetwerk in ieder individueel geval specifiek zou moeten bewijzen dat nieuwe aanleg van die toegangspunten of binnenhuisinfrastructuur economisch inefficiënt is. Een dergelijke aanpak past voorts niet bij het doel van de richtlijn om juist de kosten van de uitrol van breedbandnetwerken te verminderen.

(...)

De gedoogplicht in het (nieuw voorgestelde) vijfde lid is beperkt tot situaties waarin verdubbeling technisch onmogelijk of economisch (in)efficiënt is.¹⁶ Dat betekent dat een aanbieder van een netwerk in een aantal situaties de keuze heeft om een nieuw (eigen) toegangspunt of nieuwe binnenhuisinfrastructuur aan te leggen. De rechthebbende op een gebouw zal waarschijnlijk voorkeur hebben voor het zoveel mogelijk gebruiken van een bestaand toegangspunt in het gebouw omdat dit in de regel minder ingrijpende werkzaamheden met zich meebrengt.

- 9.2 De eerste aangehaalde passage in de toelichting lijkt artikel 5.2 vijfde lid tegen te spreken. De aanbieders gaan ervan uit dat sprake is van een omissie en dat de eerste aangehaalde passage abusievelijk is gehandhaafd. Artikel 5.2 vijfde lid vormt immers de implementatie van artikel 9 tweede lid van de richtlijn breedband. Nederland heeft niet de vrijheid om artikel 9 tweede lid niet te implementeren. De aanbieders steunen het uitgangspunt dat de gedoogplicht beperkt is tot situaties waarin (i) verdubbeling technisch onmogelijk of (ii) economisch inefficiënt is. Niet duidelijk is wat wordt bedoeld met beide criteria.

Aanbevolen wordt dat de relevante passages in de toelichting in lijn worden gebracht met artikel 5.2 vijfde lid, en dat de criteria inzake de technische onmogelijkheid van verdubbeling en economisch inefficiëntie worden verduidelijkt.

10. AARD EN HUIDIG GEBRUIK INFRASTRUCTUUR

- 10.1 Conform Artikel 12 onderdeel a sub 2 dient een netwerkexploitant bij het voldoen aan een oriëntatieverzoek informatie te verschaffen over de aard en het huidige gebruik van zijn fysieke infrastructuur. Gelet op de voorgenomen verruiming van de gedoogplicht zal ook de bepaling worden geschrapt dat in- of uitgebruikneming van kabels dient te worden gemeld (thans art 5.2 lid 9 Tw). De aanbieders begrijpen artikel 12 onderdeel a sub 2 aldus dat 'aard en huidig gebruik' ziet op het type infrastructuur, op grond waarvan dient te worden aangegeven of sprake van een telecom/energie/water/buisleidingeninfrastructuur, en niet op wel en niet in gebruik zijnde voorzieningen. Dit is temeer van belang aangezien conform artikel 34 tweede lid bij niet nakoming van de verplichting tot het verstrekken van informatie een bestuurlijke boete van maximaal € 100.000 kan worden opgelegd.

Aanbevolen wordt om in de toelichting bij artikel 12 onderdeel a sub 2 te verduidelijken dat de verplichting om informatie te verschaffen over de 'aard en huidig gebruik' van de fysieke infrastructuur ziet op de functie telecom/energie/water/buisleiding, en niet of de voorzieningen in of uit gebruik zijn.

¹⁶ Hier zal 'economisch inefficiënt' in plaats van 'economisch efficiënt' zijn bedoeld

11. OVERGANGSTERMIJN

11.1 Artikel 41, lid 2 Wibon voorziet in een overgangstermijn van drie maanden voor het verstrekken van informatie op een oriëntatieverzoek (twee weken). Op grond van artikel 12 dient informatie 'onverwijld doch uiterlijk binnen twee weken' te worden verstrekt. Los van het feit dat geen noemenswaardig verschil tussen beide bepalingen is aan te wijzen – in beide gevallen dient de informatie immers binnen twee weken te worden verstrekt – is het volgende van belang:

- de overgangsregeling ziet alleen op de coördinatie van bestaande civiele werken, en niet op medegebruik en lopende of geplande civiele werken;
- de termijn van drie maanden is veel te kort voor zover de richtlijn breedband en de wet een verplichting zouden bevatten om informatie elektronisch in kaart te brengen.

11.2 De toelichting bevat de volgende passage:¹⁷

De richtlijn breedband laat de in artikel 41 bepaalde overgangstermijn van 3 maanden toe, aangezien de richtlijn niet voorschrijft dat de informatie-uitwisseling over civiele werken op elektronische wijze plaatsvindt. De termijn van twee weken is echter wel een absolute termijn in de richtlijn waarop geen uitzondering mogelijk is.

De aanbieders begrijpen dat de richtlijn conform overweging 21 geen verplichting inhoudt om informatie elektronisch in kaart te brengen. Deze overweging gelezen in onderling verband met de artikelen 4 en 6 leidt de aanbieders tot de conclusie dat uitsluitend informatie hoeft te worden gegeven als die elektronisch beschikbaar is. De in de toelichting genoemde termijn van twee weken voor het aanleveren van informatie waarop geen uitzondering mogelijk is lezen de aanbieders niet in de richtlijn breedband terug.

11.3 De aanbieders lezen artikel 6 derde lid aldus dat informatie dient te worden verstrekt via het centraal informatiepunt, en dat dit naar de aard inhoudt dat de informatie op elektronische wijze moet worden verstrekt. Via het huidige centrale informatiepunt Klic is uitsluitend elektronische informatie-uitwisseling mogelijk. De papieren informatie-uitwisseling is in 2010 met de gefaseerde inwerkingtreding van Wion afgeschaft. Artikel 4 bevat als hoofdregel de verplichting voor netwerkexploitanten om informatie rechtstreeks aan de verzoekende partij te verschaffen. Artikel 6 bevat geen met artikel 4 vierde lid vergelijkbare regeling voor het geval de informatie niet via het centrale informatiepunt beschikbaar is. Dan moet – bij wijze van uitzondering – de informatie rechtstreeks door de netwerkexploitant aan de verzoeker worden verstrekt. Zoals hiervoor aangegeven steunen de aanbieders dat informatie-uitwisseling het beste via Klic kan plaatsvinden, in aansluiting op de huidige Wion.

---

¹⁷ Pagina 61 van de toelichting

- 11.4 Voor zover het gaat om informatie die reeds elektronisch beschikbaar is, zal geen overgangstermijn nodig zijn. Deze informatie staat bij de aanbieders in de GIS systemen en kan met de aanpassing van het IMKL eenvoudig beschikbaar worden gemaakt.

Voor het geval de richtlijn breedband en de wet een verplichting zouden scheppen om informatie elektronisch in kaart te brengen, is zowel voor informatie over bestaande infrastructuur, medegebruik en lopende en geplande civiele werken een overgangstermijn van ten minste twaalf maanden vereist. Dan dient artikel 41 te worden aangepast.

12. KOSTEN VAN IMPLEMENTATIE

- 12.1 Het wetsvoorstel gaat er vanuit dat de verplichtingen van de richtlijn breedband zullen worden geoperationaliseerd in Klic-Win. Het wetsvoorstel maakt op geen enkele wijze duidelijk hoe de financiering van de bouw en het beheer van het beoogde informatiesysteem zal plaatsvinden en hoe daarbij de balans is tussen kosten en baten.¹⁸ Ervaringen van het huidige Klic-informatiesysteem voor uitwisseling van gegevens ter voorkoming van graafschade laten zien dat de ontwikkelkosten van dit informatiesysteem circa 20 mln. euro bedroegen en dat de jaarlijkse beheerkosten circa 10 mln euro bedragen. De kosten worden nu opgebracht uit het Klic-tarief. Met ontwikkeling en beheer van een dergelijk informatiesysteem zijn derhalve aanzienlijke bedragen gemoeid. Het wetsvoorstel maakt niet duidelijk hoe deze kosten voor aanpassing van Klic en beheer van het systeem opgebracht zullen worden. De aanbieders zijn er voorstander van dat de kosten in rekening worden gebracht aan degenen die om informatie verzoeken. De kosten mogen niet via het Klic-tarief worden afgewenteld op de netwerkexploitanten die informatie moeten aanleveren. Verder dient eerst een goede kosten-batenanalyse te worden gemaakt voordat tot ontwikkeling van het informatie-uitwisselingssysteem en verdere uitbouw van Klic-Win wordt overgegaan.

13. WION-EVALUATIE

In de toelichting wordt niet vermeld dat de Wion tevens zal worden gewijzigd naar aanleiding van de Wion-evaluatie.

Aanbevolen wordt om de verhouding van het wetsvoorstel met de voorgenomen wijziging van de Wion naar aanleiding van de Wion-evaluatie in de toelichting te benoemen.

/

¹⁸ Zo zullen voor bovengrondse voorzieningen als antenneopstelpunten de bestaande registratievoorzieningen als het Centraal Antenneregister bij het Kadaster moeten worden ondergebracht.